

CZAKÓ ZSÓFIA

A holnap már nem lesz szomorú

Czákó Zsófia

(Győr, 1987):

író. Jelenleg Tardon, Borsod megyében él. Az írás mellett várostörténeti sétákat tart Budapesten. *Nagypénteken nem illik kertészkedni* című első prózakötete 2019-ben jelent meg a Scolar Kiadónál.

Hiába jó a hangja, ha be volt baszva, mondta apukám, miközben töltött egy kis unikumot Pistának, aki csak azt ismételte, hülye a közönség, egész Európa hülye, végre hallottak valami jót, és azt se veszik észre, micsoda hang, micsoda hang, öregem! Miután megitta az unikumot, becsukta a szemét, karját a magasba emelte, és torkaszakadtából énekelt, nézz, nézz az ég felé, csukott szemmel nézett az ég felé, de nem láthatott mást, csak sötétséget, vagy egy gépet, mely a konyhánk mennyezetének felhőjén szállt, és az utolsó szótagot annyira elnyújtotta, hogy azt hittem, ott fullad meg az asztalnál, aztán amikor levegőhöz jutott, egy másik szám jutott eszébe, amit jóval halkabban, maga elé dudorászva adott elő, míg mi anyukámmal pucoltuk a krumplit, és táncolsz, ahogy régen, és nézik, ki ez a lány, olyan szép, hogy biztosan álmodunk már.

Nem siettem a krumplipucolással. Úgy éreztem, ülő helyzetben annyira nem feltűnő a lassúságom, mint amikor a tányérokat törölgettem a mosogató mellett, és anyukám azt mondta, mint a tetű, olyan a tempód, nem lehetne egy kis életet vinni bele?, és én tudtam, hogy a krumplipucolás után nemsokára a keverés jön, a krumplipüré keverése, amit képtelen voltam úgy csinálni, ahogyan anyukám szerette volna, és biztos lehettem abban, hogy megint segíteni akar, mint a pucolásnál, mert anyukám már végzett a saját adag krumplijával, és az én kupacomért nyúlt, és megint magyarázni kezdett, szótagolva, lassan, hogy azért nem tudod gyorsan csinálni, mert nem jól tartod a kést, nem jól fogod a krumplit, ne sóhajtozzál, csak segíteni akarok, rossz nézni ahogy csinálod, mondta, és már ki is kapta a kezemből az utolsó krumplit, hogy azt is ő pucolja meg.

Amióta a mama nem főzött, anyukám szokásává vált, hogy vasárnap délben legalább hétfogásos ebédet varázsolt az asztalra, és amikor leültünk, úgy tűnt, mintha nem öten, hanem legalább huszonöten élnék a háztartásban, mintha anyukám még húsz főt rejtgetne a ház valamelyik eldugott sarkában, és ha megkérdeztük, miért csinál ennyi ételt, akkor csak fújtatott, holnapra úgyis minden elfogy, mondta, és ideges felsorolásba kezdett, hogy mindenkinek mást kell főznom, mert apád nem szereti a baromfit, te kacsát kértél, a nővéred a krumplipürét, és öcséd meg a sültkrumplit szereti, és mindez azért ért meglepetésként, mert álmodban sem gondoltam volna, hogy mindenki csak és kizárólag azt eheti, amit szeretne vagy amit akar, nem tudtam, hogy anyukám a világ összes kívánságát teljesíti majd, mégpedig úgy, hogy mindannyian azt kapjuk ebédre, amit kértünk, mint egy étteremben, ahol nem egy, hanem legalább három vagy négy ember dolgozik a konyhán.

Már hajnalban talpon volt és egész délelőtt dolgozott, és ha végzett az ebéd elkészítésével, akkor délután órákig csak mosogatott, aztán felsöpört, felmosott, betett egy mosást, teregetett, vasalt, és közben csapkodott a virágos kanapé körül, amin ültünk, a délutáni Disney-mesét néztük, és akkor éreztem, hogy segíteni kéne, azért csapkod, mert dühös, hogy mi csak tévözünk, és amikor megkérdeztem, segíthetek-e valamiben, akkor azt mondta, nem kell, mert ha magadtól nem tudod, miben kéne segítened, akkor inkább hagyjuk, és én elhatároztam, hogy legközelebb, a következő vasárnapon majd jóval hamarabb felismerem, hogy magamtól kell segítenem, de azért gyorsan – nem úgy, mint egy tetű – beálltam törölgetni, sepregetni.

A krumplipüré keverése a legnehezebb feladatok közé tartozott. Nehezebb volt, mint a fűnyírás, amit nem lehetett mezítláb csinálni, mert kiderült, hogy akkor megráz a fűnyíró, és nehezebb, mint a csipetkeszaggatás, mert a csipetkét, ahelyett, hogy szagattam volna, rendszerint inkább megettem. A krumplipüré keverését rosszul csináltam, anyukám mindig mögém állt, és azt mondta, amit te művelsz, az simogatás, és semmit sem ér. Ilyenkor megragadta a fakanalat tartó kezemet, és már csak attól, ahogy megemelte a kanalat, éreztem az erejét, láttam, ahogy megfeszülnek az izmai, még akkor is, amikor háttal álltam neki, ahogy a Pista is látta az eget lehunyva szemmel, és tudtam, ilyenkor úgy néz ki az anyukám, mint egy istennő, Pallasz Athéné, egy emberfeletti lény, olyan szépen domborodott ki a kulcscsontja, olyan tekintély parancsolóan dagadtak az erek a kézfejen, és csak verte-verte a krumplipürét, hogy levegős legyen. Úgy rángatta azt a fakanalat, mintha fegyvert szorított volna a kezében, és úgy ütötte a krumplit, mintha egy mindent eldöntő csatában küzdött volna a családja életbenmaradásáért, így készült a vasárnapi ebéd, mozgott a föld, a ház, a konyha, a testem, a jénai tál, a fakanál, és Pista is, aki csak énekelt tovább, *ha a vándor az égben, mégse túl szigorú, a holnap már nem lesz szomorú*, apukám pedig azt mondta a Pistának, morogva, hogy anyukám meg ne hallja, szerintem a feleségem a te fejedet képzeled oda a krumplipürés tálba, azért veri ilyen jó erősen.

Anyukám az ágyat is ilyen erővel és ilyen széles mozdulatokkal vetette be, kiváltképp a mamáéknál, úgy rázta fel a paplant és a párnát, mintha egy rossz gyereket vagy egy demens öreget ráncigált volna, ha pedig végzett, bele is boksolt a párnákba, és még a szitkozódását is hallani lehetett, hogy az isten bassza meg, minden szó egy ütés, három ütés érte a párnát, az isten, egy, bassza, kettő, meg, három, hogy neki kell ezt megcsinálni a mama és a papa helyett, akik aztán este lehajthatták a fejüket a párnákra, a papa azért, hogy aludjon, mert ő a balesete óta nem tudott mozogni, a mama meg azért, hogy csak forgolódjon ott, mert aludni már nem tudott, éjszaka is mászkált.

A szerző első kötetéről a Műhely e számában közlünk kritikát. A szerző portréfotóját Hunyadi Nóri készítette.

A krumplipüré sikertelen felverése után anyukám azt kérte, vigyem be a hálószobába és tegyem a párna alá a rizzsel teli lábost, és én be is vittem, és betettem az apukám párnája alá, ahogy anyukám a sajátja alá szokta, hogy ezzel is kevesebb gondja legyen, tudtam, hogy a mama is, meg az anyukája is így csinálta, és amikor visszatértem, azt a feladatot kaptam, hogy szedjem rózsáira a karfiolt, és nem érttem, miért mondja így, ilyen egyértelmű hangsúllyal, hogy rózsáira kell szedni a karfiolt, mert egészen addig életemben nem hallottam arról, hogy a karfiolnak rózsái lennének, fogtam a karfiolt, erősen, két kézzel, és minden erőmet beleadtam, hogy ketté tudjam törni, de olyan kemény volt, olyan friss, hogy nem történt semmi, csak remegett a kezem és a kezemben a karfiol, és ahogy egyre erősebben szoritottam és húztam, hirtelen nem a karfiolt, hanem a mama agyát láttam a kezemben, a mama lyukacsos agyát, a rajzot, amit az orvosnál láttunk az ajtóra tűzve, amikor a mamát már másodszor vittük vizsgálatra, azt a képet nézegettem a folyosón ülve, amíg a mama meg anyukám az orvosnál voltak, és hallottam a mamát, ahogy azt mondja, tavasz van, akkor is, ha hülyének néznek, pontosan tisztában vagyok azzal, hogy a dátum május, nyolc, ezerkilenszázkilencvenhat, Magyarországon élek, és akkor az orvos megkérdezte, ki Magyarország miniszterelnöke, a mama pedig azt válaszolta, amit ebben a helyzetben válaszolnia kellett, éljen Rákosi, szeretnék már hazamenni, és aztán, nem biztos, hogy jól hallottam, de mintha azt mondta volna, hogy ez a nő itt mellettem arra kényszerített, hogy ide jöjjenek, szeretnék feljelentést tenni ellene a rendőrségen.

Közelebb mentem az ajtóhoz, és próbáltam benézni a kulcslyukon, de a kulcs a zárban volt, hallottam, ahogyan mama három szót ismételt, kalap, esernyő, szék, ezt megjegyzem, rendben, akkor is, ha nem jártam egyetemre, menni fog, mondta, és akkor az orvos azt kérte, számoljon hetesével visszafelé száztól, de a mama egy ideig nem válaszolt, anyukám hangját hallottam, hogy ez még neki is nehéz feladat, nem lehetne-e ötösével, mire az orvos azt felelte, sajnos nem, a mama pedig egyáltalán nem válaszolt, akkor is szótlan maradt, amikor azt a feladatot kapta, betűzze el visszafelé azt a szót, hogy világ, és én kint a folyosón lehunytam a szemem, és betűztem, G, Á, L, I, V, aztán elkezdtem hetesével visszafelé számolni száztól, és amikor az orvos azt kérte, sorolja fel a mama újra azt a három tárgyat, amikről az elején beszéltek, siri csend volt a válasz, szerettem volna bekiabálni, hogy kalap, esernyő és szék, és nem érttem, miért nem számol már visszafelé a mama, aki a Balatoni üzletében mindent fejben számolt ki, még papír meg ceruza sem kellett neki ehhez, és akkor az orvos újra megszólalt, és kérte a mamát, mondja meg, mi van a kezében, és a mama nem válaszolt, csak anyukám hangját hallottam, ahogy azt mondja, ceruza, miért nem mondd meg, hogy ceruza van az orvos kezében.

Az orvos arra kérte anyukámat, nyugodjon meg, a mamától pedig azt, mondja el, mire való a ceruza, és én nem akartam elhinni, de a mama erre sem tudta a választ, csak csendben ült, és aztán nem tudta elismételni a mondatot, amit az orvos mondott, hogy semmi ha, és semmi de, és nem tudott ötszöget sem rajzolni, amit pedig már mi is tudtunk, tanultuk az iskolában ötödikben, és a mamának igenis megvolt a hat általánosa, és szerettem volna bekiabálni az ajtón, hogy szedje már össze magát, miközben az az idézet jutott eszembe, amit anyukám a konyhában a falra ragasztott: „Aki tenni akar, mindenre talál megoldást, aki nem akar tenni, mindenre talál kifogást”, és úgy tűnt, a mama nem akar tenni, és az a kifogása, hogy hallgat, és nem válaszol semmire.

Pista ebédre is maradt. Amikor a kacsá és a vadás után bevittem az ebédlőbe a rakott karfiolt, már nem találtam helyet az asztalon, mert mindent elfoglalt a rántott hús, meg a krumplipüré, meg a sertésoldalas, meg a brassói, apukám sopánkodott, nem szeretem a baromfit, és anyád szándékosan azt rakta közel hozzám, szándékosan csinálja, tudom, pedig van oldalas is, morogta, az öcsém felállt, távozott, nem is vagyok éhes, mondta, miközben Pista nevetve azt kiáltotta, ennyire nem szerelmes a szakácsnő!, és egy kis sőt kért, a nővéremnek pedig az volt a problémája, hogy nem tudta eldönteni, mit egyen. Pista évés közben is arról beszélt, nem igaz, amit a Gabi a kocsmában mondott, nem volt megszeppenve a Charlie, de tény, ennél ő sokkal professzionálisabb előadó, biztosan rossz napot fogott ki, mondta, és nagyot harapott a káposztával töltött almapipréből.

Annyira sokat ettem ebédre, hogy délutánra meg sem tudtam mozdulni. Pista a konyhában énekelt, ezért kérlek, *becsüld meg őt, a vén Európát, a büszke nőt*, és én tudtam, hogy anyukám eközben mosogat, mert hallottam, ahogy folyik a víz a csapból, és tudtam, hogy dühös, mert ott ül mellette a részegen éneklő Pista. Apukám lassan cammogva elindult, hogy lefeküdjön egy kis sziesztára, én pedig arra gondoltam, felkelek, és segítek anyukámnak tányérokot törölgetni, de tudtam, hamarosan kezdődik a Disney-délután, és nem akartam a Pista éneklését hallgatni ahelyett, úgyhogy inkább becsuktam az ajtót, de még a csukott ajtón keresztül is hallottam, ahogy azt mondja Pista anyukámnak, itt volt a lehetőség, érted?, végre az Eurovízió megmutathatta volna, milyenek a magyarok, hogy lássák ezek a rohadt csigazabálók, erre ez leissza magát, mondta, de hirtelen elhallgatott, mert apukám a szomszéd szobában felkiáltott, az isten bassza meg, mi ez a lábos, majdnem kitört a nyakam, és hallottam, hogy azzal fogadja a szobába siető anyukámat, remélem, nem az anyósom memóriáját örökölted, miközben Pista a konyhaasztalnál újra rázendített, *a csomagom is nehéz, a szívemen is súly, egy sűrke taxi vár, az üvegajtón túl*, aztán csalódottan felsóhajtott, szegény Charlie, ha nem ide születik, szinte biztos, hogy világstár lesz belőle.